gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
T.A.F.A. Klomberg	1 Economische Ontwikkeling 6 Financiën	

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n)
		1. Verzoek van de ondernemersverenigingen. 2. Tekstsuggestie voor (nog op te stellen) schriftelijke reactie 3. Vragen en antwoorden VVD nav het verzoek

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Verzoek om kwijtschelding van OZB voor ondernemers.

INHOUD VOORSTEL

1. Niet overgaan tot kwijtschelding van OZB voor (groepen) ondernemers.
2. Ingaan op het verzoek van de vertegenwoordigers van de ondernemersverenigingen om in gesprek te gaan over de problematiek die ondernemers op dit moment ervaren. In dat gesprek tevens uw besluit toelichten voordat uw schriftelijke reactie wordt verzonden.
3. Na het gesprek met de vertegenwoordigers, de gemeenteraad informeren over de afhandeling van het verzoek van de ondernemers via de antwoorden op de vragen van de VVD nav het verzoek en via een afschrift van uw schriftelijke reactie.

1 Wat is de aanleiding?

Op 13 maart is ,namens alle ondernemers die verbonden zijn via de BIZ Dieren, Velp en Rheden, alsmede de ondernemersverenigingen DELS te Dieren en ORDS te Rheden, het verzoek (zie bijlage 1) binnengekomen of de gemeente bereid is om de mogelijkheid te onderzoeken of de OZB belasting voor hard getroffen ondernemingen kwijtgescholden kan worden. Een afschrift van deze brief is ook aan de raadsfracties verzonden.

De aanleiding voor het verzoek van de ondernemers komt voort uit hun constatering dat er binnen de gemeente Rheden, ondanks de steunmaatregelen van de landelijke overheid, ondernemingen op omvallen staan.

Verder moeten ondernemers op dit moment al hun (financiële)gegevens reeds beschikbaar stellen aan de overheid. De ondernemersverenigingen gaan ervan uit dat ook de gemeente daardoor een afweging kan maken of er een gerede kans is op faillissement, zodat in specifieke gevallen de belastingen kunnen worden kwijtgescholden. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld horeca, ondernemers in de evenementenbranche en detailhandel in de gemeente.

Tot slot geven de ondernemersverenigingen aan dat alle drie de dorpskernen kwetsbaar zijn op dit moment en leegstand van winkelpanden daardoor op de loer ligt. Ondernemingen die omvallen hebben niet enkel een negatief effect op een winkelkern, maar ook verderop in de keten. Denk aan schuldsanering, mensen die in het sociale domein terecht komen en vergeet niet de psychische last. Hulp aan de voorkant kan een hoop problemen én kosten aan de achterkant voorkomen.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Gezien de omstandigheden is het verzoek van de ondernemers volledig te begrijpen. Niet alleen zal kwijtschelding van de OZB voor veel ondernemers een direct steuntje in de rug betekenen, het is

zeker te verwachten dat het niet verlenen van kwijtschelding tot extra financiële problemen leidt bij ondernemers waarbij de OZB-aanslag uiteindelijk oninbaar blijkt door bijvoorbeeld een faillissement.

Los van de financiële impact van het verzoek, is sprake van zowel bestaand beleid als een aantal wettelijke kaders dat relevant en van invloed is op het verzoek. De belangrijkste zijn de volgende:

- De Gemeentewet (wettelijke bepalingen voor het heffen van OZB);
- De Invorderingswet (wettelijke bepalingen voor verlenen van kwijtschelding);
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen gemeente Rheden;
- Algemene wet bestuursrecht (algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- De recent ingezette beleidslijn om de solvabiliteit van de gemeente zelf weer op een acceptabel niveau te brengen;
- COVID-steunpakketten van het Rijk;
- COVID-steunpakket van de gemeente.

De Gemeentewet
Gemeenten mogen geen inkomenspolitiek voeren, dit is voorbehouden aan het Rijk. Om die reden is in de Gemeentewet limitatief opgesomd welke belastingen gemeenten mogen heffen. De OZB valt daaronder waarbij over het algemeen de volgende drie categorieën kunnen worden onderscheiden:

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen

Gemeenten mogen, hoeft niet, voor elk van de drie categorieën OZB heffen. Daarbij mag ook voor elke categorie een afzonderlijk OZB-tarief gehanteerd worden. Daarmee houdt de beleidsvrijheid van gemeenten ook op. Een ander onderscheid maken is wettelijk niet toegestaan. Ten aanzien van ondernemers hebben we het over de categorie niet-woningen, zowel eigenaren als gebruikers. Er mag binnen de die categorieën dus geen nader onderscheid gemaakt worden in bijvoorbeeld typen ondernemingen.

Mogelijkheden voor kwijtschelding
De mogelijkheid voor gemeenten om kwijtschelding van belastingen te verlenen, is geregeld in de Gemeentewet. Daarnaast geldt voor gemeenten de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Hoofdregel is dat gemeenten de kwijtscheldingsregels van de rijksoverheid volgen. Als de gemeenteraad met betrekking tot een belasting niets regelt dan gelden voor die belasting automatisch de rijksregels.

De gemeenteraad kan op een aantal punten van de rijksregels afwijken. De gemeenteraad kan bijvoorbeeld bepalen dat geen of slechts gedeeltelijk kwijtschelding wordt verleend. Ook kan de gemeente uitgaan van hogere kosten van bestaan dan de rijksregels voorschrijven, namelijk 100% in plaats van 90%. Verder kan de gemeenteraad bepalen dat kleine zelfstandigen in aanmerking komen voor kwijtschelding van hun privé-belastingschulden.

De gemeenteraad van Rheden heeft, in aanvulling op de rijksregels, de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen vastgesteld waarbij ervoor is gekozen om:

- uit te gaan van hogere kosten van bestaan, namelijk 100%;
- de mogelijkheid op te nemen dat ook kleine zelfstandigen (zzp'ers en freelancers) voor kwijtschelding, waar het gaat om privé-belastingschulden, in aanmerking komen.

Voor OZB geldt overigens dat alleen kwijtschelding kan worden aangevraagd voor woningen met een woz-waarde tot maximaal € 300.000 en dat daarbij dan ook aan de overige voorwaarden voor kwijtschelding moeten worden voldaan om hiervoor daadwerkelijk in aanmerking te komen.

Alternatieven voor kwijtschelding
Kwijtschelding voor OZB op niet-woningen is op basis van de Invorderingswet dus niet mogelijk. Er zijn twee alternatieven denkbaar die aan de bedoeling van de ondernemersverenigingen tegemoet komen:

- alternatief 1 is dat de gemeenteraad met terugwerkende kracht het tarief voor de OZB op niet-woningen op 0% vaststelt;
- alternatief 2 is de toepassing van artikel 255 lid 5 van de Gemeentewet (het college kan de belasting geheel of gedeeltelijk oninbaar verklaren).

Algemene wet bestuursrecht
De wet schrijft voor dat lagere overheden bij hun handelen een aantal algemene beginselen van behoorlijk bestuur hanteren, waaronder het gelijkheidsbeginsel dat inhoudt de overheid gelijke gevallen op gelijke wijze moet behandelen.

Wanneer college en uiteindelijk de gemeenteraad het hiervoor genoemde alternatief overwegen is dit beginsel van belang. Het ligt vanuit dat principe namelijk voor de hand om ook het OZB-tarief voor woningen met terugwerkende kracht op 0% vast te stellen.

Solvabiliteit gemeente Rheden
In de afgelopen jaren heeft de gemeente forse tekorten gekend op de jaarrekening waardoor de algemene reserve flink is geslonken en de solvabiliteit van de gemeente onder de minimumgrens is gekomen (14% bij een gewenst minimumniveau van 20%). Bij het vaststellen van de kadernota 2021 is ervoor gekozen om begrotingsoverschotten te creëren om daarmee de financiële positie en de solvabiliteit weer op een gezond niveau te brengen.

COVID-steunpakketten Rijk
Dat inkomenspolitiek is voorbehouden aan het Rijk komt ook tot uitdrukking in de steunpakketten die het Rijk vanwege COVID-19 heeft ingesteld. Het zijn pakketten van verschillende aard waarmee wordt beoogd ondernemers, op een gelijke manier, te ondersteunen en behoeden voor een faillissement.

COVID-steunpakketten gemeente
Naast de steunpakketten van het Rijk zijn er inmiddels diverse ondersteuningsmaatregelen door de gemeente zelf ingesteld. Rond het tijdstip van verzending van de belastingaanslagen zijn alle ondernemers in de gemeente Rheden hierover schriftelijk geïnformeerd. Eén van de maatregelen heeft betrekking op uitstel van betaling voor gemeentelijke belastingen over de jaren 2020 en 2021 tot 31 juli 2024.

3 Wat gaan wij ervoor doen?

Alles afwegende is het advies om niet in te gaan op het verzoek van de ondernemersverenigingen om tot kwijtschelding of toepassing van 1 van de alternatieven over te gaan, om de volgende redenen:

- De wettelijke kaders bieden ons niet de mogelijkheid om in te gaan op het verzoek om kwijtschelding van OZB te verlenen aan ondernemers (die het zwaarst getroffen worden). Enerzijds gaat het immers om kwijtschelding van OZB voor niet-woningen, waarvoor de wet geen ruimte biedt, en anderzijds is geen differentiatie bij het heffen van OZB mogelijk voor verschillende typen ondernemingen.
- Voor het geschetste alternatief 1 (OZB-tarief op 0%), met inachtneming van toepassing van het gelijkheidsbeginsel, geldt dat daarvoor de impact op de eigen financiële positie te groot is.
- Alternatief 2 (oninbaarheid) is onderdeel van het reguliere invorderingsproces. Wanneer een particulier of ondernemer niet in aanmerking komt voor kwijtschelding maar ook niet in staat is om de belastingaanslag te betalen kan uitstel van betaling worden aangevraagd en/of een betalingsregeling worden getroffen. Wanneer uiteindelijk in het invorderingsproces alles stappen zijn gezet kan de conclusie zijn dat er geen enkele verhaalsmogelijkheid meer bestaat waardoor de vordering als oninbaar wordt bestempeld. Dit vraagt per situatie om een zorgvuldige beoordeling en is een uiterste stap en kan daarom niet als generieke maatregel voor verschillende groepen ondernemers worden ingezet.

Voor kleine zelfstandigen, waar het gaat om privé-belastingschulden, geldt de kwijtscheldingsregeling zoals die ook voor particulieren geldt. Voor ondernemers die hiervoor niet aanmerking komen geldt dat zij gebruik kunnen maken van uitstel van betaling tot 1 juli 2024. Hoewel dit geen verlichting is van de totale kosten zorgt dat uitstel er wel voor dat de ondernemers hiervoor de komende jaren geen betalingsverplichting hebben. Op de korte termijn komt het praktische effect daarvan overeen met de gevraagde kwijtschelding.

We gaan graag in op het verzoek van de ondernemersverenigingen om met hen het gesprek aan te gaan over de lastige situatie waarin de ondernemers verkeren waarbij we persoonlijk toelichten hoe we me het verzoek tot kwijtschelding zijn omgegaan.

4 Wat zijn de financiële consequenties?

Zoals hiervoor al benoemd is het enige alternatief om te handelen in de geest van het verzoek van de ondernemers de verordening op de OZB opnieuw door de gemeenteraad te laten vaststellen waarbij het OZB-tarief voor niet-woningen met terugwerkende kracht op 0% wordt vastgesteld.

Vanwege het eerder genoemde gelijkheidsbeginsel moet hierbij overwogen worden ook het OZB-tarief voor woningen met terugwerkende kracht op 0% vast te stellen. Zowel voor ondernemers als particulieren geldt immers dat sommigen lichter en zwaarder worden getroffen door COVID-19.

OZB gebruiker niet-woningen	924.169
OZB eigenaar niet-woningen	1.368.936
subtotaal niet-woningen	2.293.105
OZB eigenaren	6.670.825
totale OZB-opbrengst	8.963.930

Mocht het college en/of de gemeenteraad overwegen om de tarieven met terugwerkende kracht op 0% vast te stellen dan heeft dit een forse impact op de financiele positie van de gemeente zelf. Voor de niet-woningen gaat het om een bedrag van € 2,3 miljoen en wanneer het ook geldt voor de woningen betekent het een inkomstenderving van € 9 miljoen.

Voor de begroting van 2021 bedraagt de solvabiliteitsratio ongeveer 14%. Wanneer gekozen zou worden voor het alternatief (OZB-tarief op 0%) daalt deze naar ongeveer 11% (niet-woningen) respectievelijk 6% (beide).

5 Wat zijn de risico's?

De ondernemers hebben in hun brief een aantal risico's geschetst die zich naar alle waarschijnlijkheid voor zullen doen door niet aan het verzoek tegemoet te komen. Hier willen we absoluut niets aan afdoen, deze zijn zeker aan de orde. Door de mogelijkheid van uitstel tot 1 juli 2024 wellicht niet op de korte termijn maar uitstel is inderdaad nog geen afstel. De belastingaanslag zal uiteindelijk, mits mogelijk, wel betaald moeten worden.

Het is een schrale troost dat we als gemeente dan vanuit een andere invalshoek zo goed mogelijk voor deze ondernemers klaar staan wanneer voor een ondernemer zou gelden dat het bedrijf door COVID-19 gestaakt moet worden of sprake is van een faillissement.

6 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

We nodigen de ondernemersvereniging uit voor een persoonlijk gesprek met het college waarin het besluit op hun verzoek nader wordt toegelicht.

Het verzoek van de ondernemersverenigingen is ook aan de raadsfracties verstuurd. De fractie van de VVD heeft hierover inmiddels ook vragen aan het college gesteld. Voorgesteld wordt dan ook actief dit besluit met de gemeenteraad te delen.

Daarnaast overwegen we de mogelijkheid voor kwijtschelding voor kleine zelfstandigen nog nadrukkelijker te communiceren.

De Steeg,